

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๑๐๗
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายนครินทร์ สิงห์เสนา	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๒. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๓. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๔. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๕. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๖. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๗. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางจรี วิจิตรวาทการ	(ลาการประชุม)
๒. นายอัษฎพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ**ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ****สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

๑. นายจันทพันธ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๐๖ วันพุธ ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา**พิจารณาความเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น**

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า ในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙ จะมีการจัดประชุมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทั่วประเทศ ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ โดยมีการเชิญกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไปบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญในเวลา ๑๔.๓๐ – ๑๕.๑๕ นาฬิกา เนื่องจากตนติดภารกิจจึงเห็นควรให้นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ เป็นผู้บรรยายในการประชุมดังกล่าวแทน ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบ

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณา ร่าง มาตรา ๒๕๓/๒ ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยนายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้มีการปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๒๕๓/๒ จึงขอเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๒๕๓/๒ เป็นต้นไป ดังนี้

มาตรา ๒๕๓/๒

“มาตรา ๒๕๓/๒ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ยอมรับได้ในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน ให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน โดยสมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๓) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายที่ยังมิได้มีการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

(๔) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(๒) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน

(๓) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการดำเนินงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

(๔) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานภาครัฐ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคล มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา

(๕) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

ค. ด้านกฎหมาย

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๓ และให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนรู้การสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการอาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะและยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้

(๒) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา และให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนในคดีสำคัญตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก

(๓) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(๔) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโส และความรู้ความสามารถประกอบกัน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใดมีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว ให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามหลักอาวุโส ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

จ. ด้านการศึกษา

(๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้การศึกษาก่อนวัยเรียนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ การจัดการการศึกษาก่อนวัยเรียนต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กให้สมกับวัย และรู้จักสามัคคี

(๒) ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ การเสริมงบประมาณของรัฐเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และการเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษี รวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สันทัดกองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

(๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และมีค่าตอบแทนที่เหมาะสม รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

ฉ. ด้านเศรษฐกิจ

(๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี

(๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

(๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ

(๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคม และวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกในการเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน

ช. ด้านอื่น ๆ

(๑) สร้างกลไกเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๔๓ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๓/๑ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙

(๒) จัดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

(๓) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองในที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยมิชอบด้วยกฎหมายและดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนผู้เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

(๔) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

(๕) ปรับปรุงระบบประกันสังคมให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ประกันตนอย่างแท้จริง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ก. ด้านการเมือง ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ค. ด้านกฎหมาย จ. ด้านการศึกษา และ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ ตามที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้ปรับปรุงแก้ไข เนื้อหาความเห็นของที่ประชุม สำหรับร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม และ ช. ด้านอื่น ๆ ที่ประชุมมีการแก้ไขเพิ่มเติม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประเด็นการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

“ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้

(๒) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา และให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนในคดีสำคัญตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก

(๓) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(๔) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโส และความรู้ความสามารถประกอบกัน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว ให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามหลักอาวุโส ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ง. (๔) เป็นดังนี้

“(๔) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโส และความรู้ความสามารถประกอบกัน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน”

ที่ประชุมเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม ที่มีการแก้ไขจากร่างที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอ ดังนี้

“ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้

(๒) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา และให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนในคดีสำคัญตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก

(๓) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(๔) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโส และความรู้ความสามารถ ประกอบกัน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน”

ประเด็นการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ข. ด้านอื่น ๆ

“ข. ด้านอื่น ๆ

(๑) สร้างกลไกเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๔๓ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๓/๑ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙

(๒) จัดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ ประกอบกัน

(๓) จัดให้มีการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยมิชอบด้วยกฎหมายและดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนผู้เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

(๔) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(๕) ปรับปรุงระบบประกันสังคมให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ประกันตนอย่างแท้จริง”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนมีความเห็นว่า ควรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยใช้พลังงานทดแทน

และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อจัดสรรทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ การใช้เทคโนโลยีในการกลั่นน้ำทะเลให้เป็นน้ำจืด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ” ใน (๒) ครอบคลุมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในทุกด้านแล้ว และเสนอตัดความใน (๑) ออกทั้งหมด ส่วนความใน (๓) ควรเพิ่มเรื่องการจัดที่ดินทำกินและการจัดที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อยตามความเห็นและข้อเสนอแนะของรัฐบาล ดังนี้ “(๓) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั่วประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ” ส่วนความใน (๔) ควรเพิ่มความว่า “และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้” เพื่อให้รวมถึงการนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ (recycle) ดังนี้ “(๔) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้” และตัดความใน (๕) ออกทั้งหมด

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- การสร้างโรงกำจัดขยะของรัฐ จำนวน ๑๘ แห่ง ซึ่งก่อสร้างโดยใช้งบประมาณของรัฐ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากถูกต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์

- ความใน (๔) ควรเพิ่มเติมเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของระบบการจัดเก็บขยะที่มีอยู่แล้วด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากรัฐสามารถจัดระบบการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะสามารถจัดการกับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่แล้วได้

- ในแต่ละพื้นที่มีปัญหาในเรื่องสถานที่ตั้งโรงกำจัดขยะ ความใน (๔) จึงควรเพิ่มเติมคำว่า “พื้นที่” เพื่อให้ความสำคัญกับระบบจัดการขยะในพื้นที่ให้มากขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัญหาเรื่องสถานที่ตั้งโรงกำจัดขยะในพื้นที่นั้นจะต้องดำเนินการโดยปฏิรูประบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนการจะปฏิรูปร่างนั้นเป็นหน้าที่ของรัฐ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ประเด็นเรื่องการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดไว้ในหมวดนี้ด้วยหรือไม่ เพื่อเป็นการผลักดันให้มีการตรากฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการผลักดันให้มีการตรากฎหมายต่าง ๆ จะมีการนำไปกำหนดไว้เป็นอีกมาตราหนึ่งในร่างรัฐธรรมนูญนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในมาตรา ๒๕๓/๒ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมมีความเหมาะสมแล้ว รวมทั้งยังครอบคลุมถึงข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเกือบทุกประเด็นอีกด้วย

- การกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลน่าจะเหมาะสมแล้ว

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ได้เสนอแนวทางการปฏิรูประบบสุขภาพ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

เหตุที่เสนอให้มีการปฏิรูปด้านสุขภาพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ประชาชนได้รับประโยชน์โดยตรง ซึ่งจะส่งผลทำให้ร่างรัฐธรรมนูญในหมวดว่าด้วยการปฏิรูปได้รับการยอมรับจากประชาชนมากยิ่งขึ้น

การปฏิรูปด้านสุขภาพ ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องระบบบริการปฐมภูมิ (primary care) โดยจะต้องปฏิรูประบบให้มีแพทย์ประจำดูแลในระดับครอบครัวแบบองค์รวมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการให้บริการ ซึ่งเรียกว่า แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ว่าคนภายในครอบครัวมีประวัติการรักษากับแพทย์คนใด และแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการรักษาแก่ผู้ป่วยได้โดยตรง โดยจะต้องเริ่มต้นปฏิรูปตั้งแต่การผลิตแพทย์ โดยให้มีแพทย์ส่วนหนึ่งเป็นแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว

การปฏิรูปเรื่องสิทธิประโยชน์ของหลักประกันสุขภาพ ซึ่งประเทศไทยมีหลักประกันสุขภาพอยู่ด้วยกันสามประเภท คือ สวัสดิการข้าราชการ สวัสดิการประกันสังคม และระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งหลักประกันสุขภาพแต่ละประเภทมีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อปีที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลทำให้เกิดปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยเฉพาะระบบสวัสดิการประกันสังคมกับระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้ โดยวิธีการรวมระบบสวัสดิการทั้งสองประเภทเป็นกองทุนเดียว

รัฐควรจัดให้มีข้อมูลสุขภาพประชาชนให้มีประสิทธิภาพสามารถเชื่อมต่อข้อมูลสุขภาพของประชาชนระหว่างหน่วยบริการของรัฐหน่วยบริการของเอกชน กล่าวคือ ประวัติการรักษาของผู้ป่วยจะเชื่อมโยงถึงกันไม่ว่าผู้ป่วยจะเข้ารับการรักษากับหน่วยบริการของรัฐหรือหน่วยบริการของเอกชน ซึ่งเรียกว่าระบบทะเบียนสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ส่วนบุคคล (Personal Health Record : PHR) หมายถึงการจดบันทึกข้อมูลสุขภาพของประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาลและการส่งต่อการรักษาอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

๑) มีรูปแบบในการให้บริการระบบ ให้กับประชาชนภายในหนึ่งปี

๒) ประชาชนไทยมีข้อมูล PHR ในบัตรประชาชนเป็นมาตรฐานเดียวกันภายในสิบปี

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจัดทำระบบทะเบียนสุขภาพ PHR นั้น อาจเป็นการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้ สำหรับประเด็นเรื่องหลักประกันสุขภาพที่มีความแตกต่างกันนั้น เนื่องจากพื้นฐานของกองทุนสวัสดิการการรักษายาบาลทั้งสามกองทุน มีที่มาของกองทุนที่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ระบบสวัสดิการข้าราชการ เป็นระบบสวัสดิการการรักษายาบาลบวด้วยเงินเดือน ซึ่งข้าราชการได้รับเงินเดือนในอัตราที่ต่ำโดยรัฐสัญญาจะให้สวัสดิการเป็นการตอบแทน ดังนั้น การที่ข้าราชการได้รับการดูแลเรื่องสวัสดิการสูงกว่าคนทั่วไปก็เนื่องมาจากสวัสดิการเป็นส่วนหนึ่งของค่าตอบแทน

สำหรับระบบประกันสังคมเป็นระบบที่ผู้ประกันตนเป็นผู้จ่ายเงินเข้ากองทุนโดยรัฐสมทบให้ส่วนหนึ่ง ในขณะที่ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ารัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด ดังนั้น จึงไม่สามารถรวมกองทุนสวัสดิการการรักษายาบาลทั้งสามกองทุนเป็นกองทุนเดียวได้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ในปัจจุบันผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมต้องสมทบเงินเพื่อเข้าสู่ระบบหลักประกันสุขภาพได้รับสิทธิประโยชน์น้อยกว่าระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จึงควรต้องปรับปรุงระบบประกันสังคมให้ได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มโดยอาจนำระบบประกันสังคมมารวมกับระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ประธานกรรมการกล่าวว่า ระบบประกันสังคมและระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้านั้น การได้รับการรักษาอาจต้องมีความแตกต่างกัน เนื่องจากระบบประกันสังคมต้องสมทบเงินเพื่อเข้าสู่ระบบหลักประกันสุขภาพทำให้ผู้ประกันตนมีความคาดหวังว่าจะต้องได้รับการบริการในระบบหลักประกันสุขภาพที่ดีกว่าระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่ไม่ต้องมีการสมทบเงิน หากต้องได้รับบริการในระบบ

หลักประกันสุขภาพที่เท่าเทียมหรือดีกว่าระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมอาจเห็นว่าตนไม่มีความจำเป็นต้องสมทบเงินดังกล่าว

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในเชิงข้อกฎหมาย ระบบประกันสังคมและระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะให้สิทธิเฉพาะในเรื่องสุขภาพ ขณะที่ระบบประกันสังคมนั้นจะนำเงินสมทบมาใช้ทั้งในเรื่องสุขภาพและเรื่องอื่น ๆ เช่น กรณีว่างงาน หรือกรณีชราภาพ ดังนั้น เงินที่นำมาใช้จ่ายในเรื่องของสุขภาพทั้งสองกองทุนจึงแตกต่างกัน หากจะเทียบกันได้ ในเชิงข้อกฎหมายจะต้องแก้ไขให้ระบบประกันสังคมนำเงินสมทบมาใช้เฉพาะในเรื่องของสุขภาพเท่านั้น แต่ในเมื่อข้อเท็จจริงไม่สามารถปรับให้สิทธิประโยชน์ในด้านสุขภาพของทั้งสองกองทุนเท่ากันได้ สิ่งที่เราควรจะทำคือปรับปรุงระบบให้ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมได้รับประโยชน์มากที่สุด

- มีกรรมการเสนอเพิ่มความเป็น (๔) ของร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ช. ดังนี้ “ปรับระบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์จากการบริหารจัดการ และการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียมกัน” เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเรื่องการบริหารจัดการและสิทธิประโยชน์ของหลักประกันสุขภาพ

- เสนอเพิ่มความเป็น (๕) ของร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ช. ดังนี้ “(๕) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิ ที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม” เพื่อเป็นการปฏิรูประบบบริการสุขภาพ ให้มีระบบบริการปฐมภูมิ (primary care) ซึ่งจะทำให้ทุกครอบครัวมีแพทย์ที่สามารถให้คำปรึกษาหรือรักษาได้ทันทีเมื่อเกิดโรค

- ระบบบริการปฐมภูมิในที่นี้หากมีความหมายเดียวกับระบบบริการปฐมภูมิของประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีสัดส่วนแพทย์สามคนต่อประชากรหนึ่งหมื่นคน อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่นที่กำลังประสบปัญหา คือสัดส่วนประชากรต่อแพทย์มากเกินไป ทำให้ไม่มีใครต้องการเป็นแพทย์ ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคตหากจะมีการกำหนดเรื่องระบบบริการปฐมภูมิควรสอบถามความคิดเห็นของแพทย์ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในทางปฏิบัติอาจกระทำได้โดยการยกระดับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยให้มีการเพิ่มหลักสูตรแพทย์ปฐมภูมิแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

ที่ประชุมเห็นชอบความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ช. ด้านอื่น ๆ ที่มีการแก้ไขจากร่างที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอ ดังนี้

“ช. ด้านอื่น ๆ

(๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

(๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั่วประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

(๓) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

(๔) ปรับระบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์จากการบริหารจัดการ และการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียมกัน

(๕) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิ ที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบให้เพิ่มเติมความเป็นร่างมาตรา ๒๕๓/๒ ดังนี้

“ก. ด้านการเมือง

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ยอมรับได้ในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน ให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน โดยสมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๓) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายที่ยังมิได้มีการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

(๔) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(๒) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน

(๓) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

(๔) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานภาครัฐ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคล มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา

(๕) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

ค. ด้านกฎหมาย

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๓ และให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนรู้การสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการอาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะและยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้

(๒) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา และให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนในคดีสำคัญตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก

(๓) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(๔) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโส และความรู้ความสามารถประกอบกัน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

จ. ด้านการศึกษา

(๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้การศึกษาก่อนวัยเรียนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ การจัดการการศึกษาก่อนวัยเรียนต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กให้สมกับวัย และรู้จักสามัคคี

(๒) ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ การเสริมงบประมาณของรัฐเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และการเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู

โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษี รวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

(๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และมีค่าตอบแทนที่เหมาะสม รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

ฉ. ด้านเศรษฐกิจ

(๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี

(๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

(๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ

(๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคม และวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกในการเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน

ช. ด้านอื่น ๆ

(๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

(๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั่วประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

(๓) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

(๔) ปรับระบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์จากการบริหารจัดการ และการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียมกัน

(๕) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิ ที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม”

มาตรา ๒๕๓/๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนำเสนอร่างมาตรา ๒๕๓/๓ ให้ที่ประชุมพิจารณา ดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๓ การปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๕๓/๒ ต้องดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ สำหรับการปฏิรูปตาม

(ก) ด้านการเมือง

(ข) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (๕)

(ค) ด้านกฎหมาย (๓) และ (๔)

(ง) ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) (๒) และ (๔)

(จ) ด้านการศึกษา (๑) และ (๒)

(ฉ) ด้านเศรษฐกิจ (๒)

(๒) ภายในสองปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ สำหรับการปฏิรูปตาม

(ข) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (๑) (๒) (๓) และ (๔)

(จ) ด้านการศึกษา (๓)

(ฉ) ด้านเศรษฐกิจ (๓) และ (๔)

(๓) ภายในสามปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ สำหรับการปฏิรูปตาม

(ค) ด้านกฎหมาย (๑) และ (๒)

(ง) ด้านกระบวนการยุติธรรม (๓)

(ฉ) ด้านเศรษฐกิจ (๑)

(ข) ด้านอื่น ๆ (๑) (๒) และ (๓)

(๔) ภายในห้าปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ สำหรับการปฏิรูปตาม

(จ) ด้านการศึกษา (๔)”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความใน (๑) ของร่างมาตรานี้ควรแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขยายระยะเวลาเป็นภายในระยะเวลาสองปี นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับเพื่อให้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งครั้งต่อไปมีเวลาในการดำเนินการมากขึ้น รวมทั้งไม่เป็นการบีบบังคับให้รัฐบาลปัจจุบันต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสั้นด้วย ในส่วนของการปฏิรูปด้านการศึกษาตามความใน จ. (๑) และ (๒) นั้น กังวลว่ารัฐจะสามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการศึกษาก่อนวัยเรียน และกองทุนเพื่อการศึกษาภายในระยะเวลาเพียงหนึ่งปี ได้หรือไม่

- มีกรรมการเสนอปรับปรุงระยะเวลาในร่างมาตรานี้เพิ่มขึ้นอนุมาตราละหนึ่งปี

ประธานกรรมการกล่าวว่า เป็นเรื่องยากที่กำหนดให้ต้องดำเนินการปฏิรูปให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่ง เนื่องจากการดำเนินการบางอย่างไม่สามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ในระยะเวลาอันสั้น ความในร่างมาตรานี้จึงควรกำหนดให้มีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี จากนั้นจึงกำหนดให้ดำเนินการตามกฎหมายน่าจะเหมาะสมมากกว่า จึงเสนอแก้ไขความในมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๓ ในการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๕๓/๒ ให้มีกฎหมายว่าด้วยแผน และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูป ระยะเวลาในการดำเนินการปฏิรูปซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และการอื่นที่จำเป็น

ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่งและประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในการดำเนินการปฏิรูปบางเรื่องที่หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องอาศัยกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ก็ควรให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการไปพลางก่อนได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๓ ในการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๕๓/๒ ให้มีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูป ระยะเวลาในการดำเนินการปฏิรูปซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และการอื่นที่จำเป็น

ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่งและประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้”

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่งจากเดิมความว่า “ตามมาตรา ๒๕๓/๒” เป็น “ตามหมวดนี้” เพื่อป้องกันการตีความที่จะนำไปสู่การตรากฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปในการปฏิรูปแต่ละด้าน

ประธานกรรมการแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๓ ในการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ตามหมวดนี้ ให้มีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูป ระยะเวลาในการดำเนินการปฏิรูปซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และการอื่นที่จำเป็น”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในมาตรานี้ควรเพิ่มเติมในเรื่องการกำหนดให้มีคณะกรรมการที่เป็นอิสระซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมายเพื่อการปฏิรูปตำรวจ และการปฏิรูปด้านการศึกษาด้วย

- ในการปฏิรูปด้านการศึกษา นั้น ไม่ควรกำหนดให้บุคคลที่อยู่ในวงการการศึกษาเข้ามาเป็นกรรมการอิสระ เพื่อทำหน้าที่ในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕๓/๔ และมาตรา ๒๕๓/๕ ในการปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ ให้มีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูป ระยะเวลาในการดำเนินการปฏิรูปซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และการอื่นที่จำเป็น

ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่งและประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้”

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน”

นอกจากนี้ เสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๒๕๓/๔ และร่างมาตรา ๒๕๓/๕ ดังนี้

มาตรา ๒๕๓/๔

“มาตรา ๒๕๓/๔ ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา ๒๕๓/๒ จ. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๔) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตำรวจ และซึ่งไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนเท่า ๆ กัน เพื่อดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ ให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามหลักอาวุโสตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๒๕๓/๕

“มาตรา ๒๕๓/๕ ในการปฏิรูปด้านการศึกษาตามมาตรา ๒๕๓/๒ จ. ให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๒๕๓/๒ จ. (๑) (๒) (๓) และ (๔) เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ดำเนินการต่อไป

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง”

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความในร่างมาตรา ๒๕๓/๓ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้มีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปว่าควรมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนหรือไม่นั้น สามารถกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปได้

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ตามร่างมาตรา ๒๕๓/๓ ที่บัญญัติให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้าน ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ นั้น เมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติแล้ว ระยะเวลาที่เหลือในการทำงานของคณะกรรมการตามร่างมาตรานี้จะมีระยะเวลาไม่ถึงห้าปี เนื่องจากคณะกรรมการมาจากการแต่งตั้งของคณะรัฐมนตรี ซึ่งกว่าคณะรัฐมนตรีจะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้แล้วเสร็จอาจต้องใช้ระยะเวลา อันจะส่งผลให้คณะกรรมการมีระยะเวลาในการทำงานไม่ถึงห้าปี

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้มีการตรากฎหมายตามร่างมาตรา ๒๕๓/๓ แล้วเสร็จโดยเร็ว ควรแก้ไขความในวรรคสองของร่างมาตรา ๒๕๓/๓ โดยกำหนดระยะเวลาที่ต้องตรากฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้ร่างรัฐธรรมนูญนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในกรณีของร่างมาตรา ๒๕๓/๔ เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการแล้ว คณะกรรมการอาจประสบกับปัญหาในทางปฏิบัติได้ เนื่องจากไม่มีสำนักงานที่คอยสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ดังนั้น ควรมีหน่วยงานที่คอยสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการตามร่างมาตรานี้ด้วยหรือไม่ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับสัดส่วนของคณะกรรมการปฏิรูปตำรวจว่ากรณีการบัญญัติให้มีข้าราชการที่เป็นหรือเคยเป็นตำรวจมีสัดส่วนเป็นกรรมการกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด อาจมีปัญหาในทางปฏิบัติได้ และยากต่อการปฏิรูป หากกรรมการซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจไม่เห็นด้วยกับการปฏิรูป

- มีกรรมการเสนอให้กำหนดสัดส่วนของคณะกรรมการตามร่างมาตรา ๒๕๓/๔ โดยให้มีสัดส่วนของข้าราชการที่เป็นหรือเคยเป็นตำรวจเพียงหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกฎหมายว่าด้วยว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป หากกำหนดให้มีสำนักงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินการปฏิรูปของคณะกรรมการ ฝ่ายเลขานุการก็ต้องมาจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากมีความรู้ในระบบงานของตำรวจเป็นอย่างดี

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากกำหนดสัดส่วนของคณะกรรมการที่มาจากข้าราชการตำรวจ หรือผู้เคยเป็นข้าราชการตำรวจจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ก็ควรกำหนดที่มาของกรรมการ ที่มีใช้ตำรวจ โดยอาจมีที่มาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทั้งหมด เข้ามาเป็นกรรมการ อีกกึ่งหนึ่งนอกจากกรรมการที่มาจากข้าราชการตำรวจหรือผู้เคยเป็นข้าราชการตำรวจ

- ในการปฏิรูปตำรวจ ควรให้เอกชนที่เป็นผู้มองจากภายนอกองค์กรตำรวจมีส่วนร่วมในการปฏิรูป หรือไม่ เนื่องจากเอกชนหรือนักวิชาการอิสระจะมีมุมมองที่แตกต่างจากตำรวจ และสอบถามว่าตาม ร่างมาตราบัญชีเอกชนหรือนักวิชาการอิสระจะสามารถเข้ามาเป็นกรรมการตามร่างมาตรา ๒๕๓/๔ ได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เอกชนหรือนักวิชาการอิสระสามารถเข้ามาเป็นกรรมการตามร่างมาตรา ๒๕๓/๔ ได้ เนื่องจากร่างมาตรา ๒๕๓/๔ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า “...ผู้ซึ่งไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจ...” ซึ่งมีความหมายรวมถึงเอกชนและนักวิชาการอิสระแล้ว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การปฏิรูปตำรวจเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก เนื่องจากตำรวจมี ลักษณะเป็นกองทัพ การที่จะเปลี่ยนแปลงการบริหารงานบุคคลหรือสายการบังคับบัญชาของตำรวจนั้น จะสัมฤทธิ์ผลได้ยาก แต่หากปฏิรูปตำรวจในเรื่องภารกิจของตำรวจ โดยลดภาระงานของตำรวจให้น้อยลง น่าจะเป็นแนวทางที่สามารถจะปฏิรูปให้เกิดผลได้จริง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขที่มาในสัดส่วนของกรรมการที่มีใช้กรรมการที่มาจากข้าราชการตำรวจ หรือผู้เคยเป็นข้าราชการตำรวจ โดยเสนอให้มีกรรมการอีกกึ่งหนึ่งที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงาน เลขาธิการศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงาน ก.พ. กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงการคลัง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๒๕๓/๓ ร่างมาตรา ๒๕๓/๔ และร่างมาตรา ๒๕๓/๕ ดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕๓/๔ และมาตรา ๒๕๓/๕ ในการปฏิรูปประเทศตาม หมวดนี้ ให้มีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูป ระยะเวลาในการ ดำเนินการปฏิรูปซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในห้าปีนับแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้ และการอื่นที่จำเป็น

ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่งและประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วัน ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการโดยอาศัย หน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน”

“มาตรา ๒๕๓/๔ ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา ๒๕๓/๒ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๔) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เป็นหรือเคยเป็น ข้าราชการตำรวจ และผู้ซึ่งไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจ จำนวนเท่าๆ กัน และผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งจาก สำนักงานเลขาธิการศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงาน ก.พ. กระทรวงยุติธรรม และ กระทรวงการคลัง เพื่อดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จให้
การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามหลักอาวุโส ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

“มาตรา ๒๕๓/๕ ในการปฏิรูปด้านการศึกษาตามมาตรา ๒๕๓/๒ จ. ให้มีคณะกรรมการที่มีความ
เป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องใน
การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๒๕๓/๒ จ. (๑) (๒) (๓) และ (๔) เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี
ดำเนินการต่อไป

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วัน
ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายให้
แล้วเสร็จและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง”

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอร่างมาตรา ๒๕๓/๖ ให้ที่ประชุมพิจารณา ดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๖ ให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการอิสระที่รับผิดชอบการปฏิรูปประเทศรายงาน
การดำเนินงาน การใช้จ่ายเงิน ผลผลิต และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบทุกสามเดือน และ
แจ้งให้สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา เพื่อทราบด้วย”

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในมาตรานี้กำหนดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้บัญญัติขึ้น
เพื่อกำหนดให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการอิสระที่รับผิดชอบการปฏิรูปประเทศมีหน้าที่รายงานผลการ
ปฏิรูปต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งแจ้งให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเพิ่มเติมความเป็นร่างมาตรา ๒๕๓/๖ ดังนี้

“มาตรา ๒๕๓/๖ ให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการอิสระที่รับผิดชอบการปฏิรูปประเทศรายงาน
การดำเนินงาน การใช้จ่ายเงิน ผลผลิต และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบทุกสามเดือน และ
แจ้งให้สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา เพื่อทราบด้วย”

อนึ่ง นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาทบทวนเรื่อง
วาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยเห็นว่าควรแก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งจากเจ็ดปี
เป็นเก้าปี เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจแตกต่างจากองค์กรอิสระทั่วไป จึงไม่ควรมีวาระการ
ดำรงตำแหน่งเจ็ดปีเท่ากับกรรมการในองค์กรอิสระอื่น นอกจากนี้ การให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระ
การดำรงตำแหน่งเก้าปียังเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และสอดคล้อง
กับวาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในระบบสากล ซึ่งที่ประชุมเห็นควรให้รอการ
พิจารณาในเรื่องนี้ไว้ก่อน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีหนังสือ
กราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สนับสนุนและเตรียมการในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญ

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๒๕ นาฬิกา

นางสาววรินทร์พร ปณิธานธรรม

วิทยากรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลส่ง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์